

*“Kan yaşam karşılığı **günah başılatır.**”*

--Rab (Levililer 17:11)

İlk ailenin tarihi, Yaratılış kitabının dördüncü bölümünde kayıtlıdır. Adem ve Havva'nın pastoral Aden Bahçesi'nden dışarı atıldıkları zaman tüm insan soyunun da dışarı atıldığını ilk kez bu bölümde öğreniriz. Adem ve Havva'nın soyundan gelen herkes, düşmanın kontrolü altında olan lanetlenmiş bir dünyaya doğacaklar ve bu dünyada yetiştirileceklerdi.

İLK DOĞAN GÜNAHKÂR

*“Adem karısı Havva ile yattı. Havva hamile kaldı ve **Kayin'i** doğurdu.
‘RAB’bin yardımı ile bir oğul dünyaya getirdim’ dedi.” (Yaratılış 4:1)*

Kayin, elde etmek, kazanmak anlamına gelir. İlk çocuk doğumunun acısı ve hayreti içinde Havva, ‘Rab’den bir oğul kazandım!’ dedi. Hatta belki de Kayin’in Tanrı tarafından onları günahın ölümcül sonuçlarından kurtarmak için gönderilecek olan, vaat edilen Kurtarıcı olduğunu bile düşünmüş olabilir.

Havva, vaat edilen Kurtarıcı'nın *“Rab’den geleceğine”* inanmakta haklıydı. Aynı zamanda Mesih'in *bir kadından doğacağına* inanmakta da haklıydı, ama eğer kocasının soyunun vaat edilen Kurtarıcı olabileceğini düşündüyse, bu düşüncesinde yanılmıştı.

Adem ve Havva çok geçmeden ilk doğan sevgili küçük oğullarının yaradılıştan günahlı bir doğaya sahip olduğunun farkına vardılar. Kayin *doğal olarak* günah işledi. Aynı Şeytan'ın ve anne-babasının yapmış olduğu gibi gururu ve kendi iradesini sergiledi. Kayin, vaat edilen Kurtarıcı değildi. Yalnızca kurtarılmaya ihtiyacı olan başka bir günahkârdı.

İkinci oğulları dünyaya gelene kadar Adem ve Havva, insanın konumu ile ilgili daha gerçekçi bir bakış açısına sahip olmuşlardı.

*“Havva daha sonra Kayin’in kardeşi **Habil'i** doğurdu.” (Yaratılış 4:2)*

Adem ve Havva ikinci oğullarına, *boş şey* ya da *hiçbir şey* anlamına gelen *Habil* adını koydular. Günahsız, doğru bir çocuk üretebilmelerine imkan yoktu. Günahkârların vaat edilen Kurtarıcısı, Adem'in günahlı soyundan gelemezdi. Adem ve Havva'nın birlikte üretebilecekleri çocuklar ancak kendileri gibi günahkâr olabilirdi. Eğer onları günahın cezasından kurtarmak için doğru bir İnsan gerekiyorsa, bu Kişi RAB'den gelmek zorundaydı.

Yaratılış kitabının birinci bölümünde öğrenmiş olduğumuz gibi, ilk erkek ve kadın *Tanrı'nın suretinde ve benzerliğinde* yaratıldılar. Bu insanı hayrete düşüren ayrıcalık, doğru seçimler yapmak gibi ciddi bir sorumluluğu da beraberinde getiriyordu. Tanrı'nın, Adem, Havva ve onların soyları için isteği, Yaratıcılarının kutsal ve sevecen doğalarını yansıtmalarıydı. Ama yine de Adem ve Havva, Yaratıcılarına-Sahiplerine itaatsizlik etmeyi seçtikleri zaman, O'nun benzeyişini yansıtamaz oldular. Günaha düştükleri anda, *Tanrı*-merkezli olmaktan çıkıp *ben*-merkezli oldular. Ve aynı kendilerine benzeyen çocuklar dünyaya getirdiler.

“Adem'in kendi suretinde, kendisine benzer oğulları ve kızları oldu.” (Yaratılış 5:3)

Wolof özdeyişini hatırlayalım: *“Sıçrayarak giden ceylanlar tünel kazarak yuva yapan bir soy doğurmazlar.”* Günahlı anne-babalar da doğru kişilerden oluşan bir soy dünyaya getirmezler. Kutsal Yazılar şöyle der: *“Günah bir insan aracılığıyla, ölüm de günah aracılığıyla dünyaya girdi. Böylece ölüm bütün insanlara yayıldı, çünkü hepsi günah işledi.* (Romalılar 5:12)

GÜNAHKÂRLARIN TAPINMASI

“Habil çoban oldu, Kayin ise çiftçi. Günler geçti. Bir gün Kayin toprağın ürünlerinden RAB'be sunu getirdi. Habil de sürüsünde ilk doğan hayvanlardan bazılarını, özellikle de yağlarını getirdi.” (Yaratılış 4:2-4)

Kayin, bir çiftçi, Habil ise bir çoban oldu. Çevrelerinde ve içlerinde günahın etkileri bulunmasına rağmen, hala Tanrı'nın yaratılışının görkemi ile kuşatılıyorlardı ve O'nun sevecen sağlayışları ile destekleniyorlardı. Hem Kayin hem de Habil günahkârdılar, ama Tanrı onları sevdi ve onların Kendisini tanımalarını ve O'na tapınarak yaklaşmalarını istedi. Ancak, Tanrı'nın bu isteğinin gerçekleşmesi için Kayin ve Habil'in günah sorunlarına bir çözüm getirilmesi gerekiyordu. Tanrı kutsaldır ve *“O'na tapınmaların ruhta ve gerçekte tapınmaları gerekir.”* (Yuhanna 4:24)

Anne-babaları bir zamanlar Yaratıcıları ile yakın ilişkinin tadını çıkarmış kişiler olarak çocuklarına çok iyi öğretiş vermişlerdi. Kayin de Habil de günahın Tanrı'ya gücendirdiğini anladılar. Onlar da anne-babaları gibi Tanrı'nın huzurundan dışarıda

bırakılmışlardı. Eğer Tanrı ile bir ilişkiye sahip olacaklarsa, bu ilişkinin Tanrı'nın kurallarına göre sağlanması gerekiyordu.

İyi haber şuydu: Tanrı Kayin ve Habil için bir yol açmıştı; eğer Tanrı'ya güvenirlerse ve O'nun bina ettiği bir yol aracılığıyla O'na yaklaşırlarsa, günahlarının örtülmesi mümkün olabilecekti.

Gelin, öyküye tekrar kulak verelim:

“Günler geçti. Bir gün Kayin toprağın ürünlerinden RAB'be sunu getirdi. Habil de sürüsünde ilk doğan hayvanlardan bazıları, özellikle de yağlarını getirdi. Rab, Habil'i ve sunusunu kabul etti. Kayin ile sunusunu ise reddetti.” (Yaratılış 4:3-5)

Anlatımı iyi olan her öyküde olduğu gibi, öykünün ayrıntılarının hepsi bir kerede verilmemiştir. Öykü, yalnızca Kayin ve Habil'in **ne** yaptıklarını anlatır. Yaptıklarını **neden** yaptıkları Kutsal Yazılar'ın bir başka bölümünde açıklanır. Her iki genç adam da tek gerçek Tanrı'ya tapınmak istediler. Her ikisi de, *'RAB'be bir sunu getirdi.'*

Kayin, çaba göstererek yetiştirmiş olduğu meyve ve sebzelerinden en iyilerini seçerek RAB'in huzuruna getirdi.

Habil ise masum ve lekesiz bir kuzu getirdi ve onu öldürdü, sonra taştan ya da topraktan yaptığı basit bir sunak üzerinde bu kuzunun bedenini yaktı.¹⁷⁸

Dışarıdan bakıldığında Habil'in kanlı sunusu, dehşete düşürecek kadar vahşiydi, Kayin'in toprağın ürünlerinden oluşan sunusu ise göze güzel görünüyordu ve çekiciydi. Ama Kutsal Yazılar şu bildiride bulunurlar:

“Rab Habil'i ve sunusunu kabul etti, ama Kayin ile sunusunu reddetti. Kayin çok öfkeleni, suratını astı.” (Yaratılış 4:4-5)

Tanrı Habil'in sunusunu neden kabul etti ve Kayin'in sunusunu neden reddetti?

Habil, Tanrı'nın planına güvendi.

Kayin ise güvenmedi.

HABİL'İN İMANI VE KUZU

Kutsal Yazılar bize Habil'in Tanrı'ya *iman ile* geldiğini söylerler ve Tanrı'nın Kayin'e ve Habil'e neyi Talep Ettiğini bildirdiğini belirtirler.

*“ (Tanrı'nın planına inanan) **Habil'in Tanrı'ya** (Tanrı'nın planına inanmayan) **Kayin'den daha iyi bir kurban sunması iman sayesinde oldu.** (Habil) *İmanı sayesinde doğru biri olarak Tanrı'nın beğenisini**

kazandı... İman olmadan Tanrı'ya hoşnut etmek olanaksızdır. (İbraniler 11:4,6)

Tanrı'ya hoşnut eden iman, Tanrı'nın planına inanan ve bu plana boyun eğen imandır.

Adem ve Havva ilk kez günah işledikleri zaman, Tanrı, onların günah-sorunlarına çözüm sağlamak için çabalarını ya da iyi işlerini reddetti. Tanrı, onların çabaları yerine ilk hayvan kurbanını kesti ve günah ve utançlarından örtünmeleri için deriden giysiler sağladı. Tanrı, bazı masum hayvanları öldürmekle onlara, şunu öğretiyordu: *"Günahın ücreti ölümdür, ama Tanrı'nın armağanı sonsuz yaşamdır..."* (Romalılar 6:23)

Habil, Tanrı'ya *iman ile* yaklaştı, ilk doğan kuzularından sağlıklı bir tanesini alçakgönüllülükle ve itaat ile Tanrı'ya sundu.

Habil'in elini kuzunun başına koyduğunu ve Rab'be sessizce teşekkür ettiğini gözlerinizin önüne getirin; Habil, ölüm cezasını hak etmiş olmasına rağmen, Tanrı, sunulan kuzunun kanını günahın cezası için verilen geçici bir ödeme olarak kabul edecekti.

Habil, daha sonra bıçağı alır ve narin yaratığın boğazını uzunlamasına keser ve kuzuya yaşam veren kan dışarı akarken kanın nabız atışlarını izler.

Habil, kuzuyu öldürmekle Tanrı'nın kutsal doğasına ve günah ve ölüm yasasına duyduğu saygıyı göstermiş oldu. Habil, Tanrı'nın planına güvendiği için onun günahlarını bağışladı ve onu doğru ilan etti. Habil, günahın cezasından özgür kılındı, çünkü günahın cezası kuzunun üzerine yüklendi. Habil'in kurbanı bir gün dünyanın günahını ortadan kaldıracak olan Tanrı'nın vaat ettiği mükemmel Kurban'ı sembolize ediyor ve aynı zamanda bu Kurban'a da işaret ediyordu.

Tanrı, **işte bu nedenle**, *"Habil'e ve sunusuna saygı duydu."*

KAYIN'IN İŞLERİ VE DİN

Gelelim Kayın'ın sunusuna. Kayın ne kadar de dindar bir genç adamdı! Alın teri ile çalışarak ürettiği meyvelerden ve sebzelerden hayran olunacak bir düzenleme hazırladı ve Tanrı'nın önüne getirdi. Ama Tanrı, Kayın'ı ve sunusunu reddetti.

Kayin'in yaptığı hata sahte bir Tanrı'ya tapınmak değildi, yaptığı yanlış, tek gerçek Tanrı'ya sahte bir tapınma sunmaktı.

Kayin, Yaratıcısına imanla yaklaşmak yerine *kendi düşünceleri ve çabaları* ile yaklaştı. Tanrı, Kayin'in anne-babasının kendi düşüncelerine göre hareket ederek incir yapraklarıyla örtünmelerini kabul etmemişti ve şimdi de aynı şekilde Kayin'in kendi anlayışına dayanan ürün sunusunu da kabul etmeyecekti.

Bazı kişiler bu konu üzerinde tartışmaya girerek şu düşünceyi ileri sürerler: "Ama Kayin elinde olanı getirdi!"

Tanrı, Kayin'in elinde olanı istemedi. Kayin'in O'na güvenmesini ve O'na bir ölüm cezası –bir kuzunun kanı– temelinde tapınmasını istedi. Kayin'in belki bir kuzusu yoktu, ama Habil'in kuzularından biri ile kendi meyvelerini ve sebzelerini takas edebilirdi ya da Rab'be, Habil'in kuzusunun kanının dökülmüş olduğu sunakta alçakgönüllülikle yaklaşabilirdi. Ama Kayin, böyle bir şey yapmayacak kadar gururluydu. Tanrı'ya kendi elinin işleri ile "tapınmayı" tercih etti.

Tanrı, **işte bu nedenle**, "*Kayin'e ve sunusuna saygı göstermedi.*"

GÜNAH BORCU

RAB neden bu kadar kategorik ya da kesin davrandı? Habil'in kesilen kuzusunu neden kabul etti ve Kayin'in taze meyvelerini ve sebzelerini neden reddetti?

Tanrı'nın Kayin'in sunusunu reddetmesinin nedeni basitti: günahın cezası insan çabası değil, *ölümdü*. Tanrı'nın, Adem'e önceden bildirmiş olduğu *günah ve ölüm yasası* değişmemişti. Tanrı'nın yasalarını ihlal edenlerin hepsi, yalnızca ÖLÜM ile ödenebilecek bir borcun altına girmişlerdi. Evrenin Adil Yargıcı, yasalarına karşı hareket edildiği zaman, bedelin, ölümden daha az bir ceza ile ödenmesine izin veremezdi.

İçtenlik, insan çabası ya da iyi işler, miktarları ne olursa olsun, günah borcunu iptal edemezler.

Bu konuyla ilgili şöyle bir örnek verelim: Büyük bankalardan birinin bana birkaç milyon dolar borç verdiğini düşünün. Bu büyük miktardaki parayla hikmetli bir yatırım yapmak yerine, parayı boş yere harcayıp çar çur ediyorum ve borçlarımın taahhütlerini yerine getirmiyorum. Polis evime geliyor ve beni tutukluyor. Mahkemeye çıkarıldığımda yargıca şunları söylüyorum: "Borcum olan milyonlarca doları ömrüm boyunca ödeyecek güce sahip olamam, ama bu borcumu silmek için bir planım var. Yapmayı tasarladığım şey şu: Borcumu parayla geri ödemek yerine yapacağım iyi işlerle ödeyeceğim! Bankanın müdürüne her gün bir tabak pilav getireceğim. Her hafta bir gün bir öğün yemek yemeyecek ve bu yiyeceklerle yoksul birini doyuracağım. Aynı zamanda günde birkaç kez

borcumun utancından temizlenmek için törensel bir şekilde yıkanacağım. Borcum bitene kadar tüm bu iyi işleri yapmayı sürdüreceğim.”

Yargıç, bir para borcunun, böyle mantıksız bir düzenlemenin uygulanması aracılığıyla ödenmesini kabul edecek midir? Asla! Tüm yeryüzünün Yargıcı da bir günah-borcunun dua, oruç ve iyi işlerle ödenmesini kabul etmeyecektir. Günah borcunun ödenmesi için yalnızca tek bir yol vardır. Günah borcu **ÖLÜM –Tanrı’dan sonsuza kadar ayrı kalmak–** ile ödenmek zorundadır.

Çaresiz günahkârların asla ödün vermeyen bu *günah ve ölüm yasasından* kurtarılmaları için bir yol mevcut mudur?

Tanrı’ya şükürler olsun ki, böyle bir yol mevcuttur.

KURBAN YASASI

Ben kağıt oyunları oynamam, ama bazı kartların diğer kartlar önünde “koz” olarak kullanıldıklarını bilirim. Bu kartlar, bir kartın belirlenmiş olan değerine uygun olarak daha az değer taşıyan kartlardan üstündürler ve bu kartlar karşısında her zaman kazanırlar.

Eski Antlaşma’daki Daniel ve Ester adlı kitaplar, yasalar koyan eski krallardan söz ederler. Bu yasalar, “*Medler ve Perslerin değişmez yasası uyarınca imzalanır ve değiştirilemezler.*” (Daniel 6:8) Eğer bir kral belirli bir yasayı alt etmek isterse, bu yasayı iptal etmek yerine daha güçlü bir yasa çıkartırdı, o zaman bir önceki yasa daha güçlü olan yeni yasa tarafından değersiz kılınmış olurdu.¹⁷⁹

Benzer şekilde başlangıçtan beri Tanrı’nın “*günah ve ölüm yasasını*” alt etmek konusundaki adil çözümünü “**Günah sunusu yasası**” (Levililer 6:25) ya da aynı zamanda “**Esenlik kurbanı yasası**” (Levililer 7:11) olarak adlandırılan daha güçlü bir yasayı devreye sokmak oldu.

Yasalarının hepsini destekleyen Tanrı yasal geçerliliğini halen sürdüren *günah ve ölüm yasasını* değersiz kılmak için *esenlik kurbanı yasasını* çıkarttı.

Esenlik kurbanı yasası, hem suçlu günahkârlara *merhamet* sundu, hem de aynı zamanda günaha karşı *adaleti* sağladı. (Bu konuyu tekrar gözden geçirmek isterseniz, Tanrı’nın *merhamet* ve *adaleti* neden mükemmel bir denge içinde koruması gerektiği hakkında 13. bölüme bakınız.) Kanı akıtılan kurban yasası, Tanrı’ya günahkârı cezalandırmadan günahı cezalandırması için bir yol sağladı. Tanrı, bunun nasıl mümkün olabileceğini şöyle açıklar:

“Canlılara yaşam veren **kandır**. Ben onu size sunakta kendinizi günahattan başışlatmanız için verdim. Çünkü kan yaşam karşılığı **günah başışlatır**.”
(Levililer 17:11)

Bu yasa üç temel ilkedden oluşuyordu:

1. **KAN YAŞAM SAĞLAR** – Tanrı, “**Canlılara yaşam veren kandır**” dedi. Modern bilim, Kutsal Yazılar’ın binlerce yıldan beri duyurduklarını onaylar: *bir yaratığın canı kanındadır*. Sağlıklı kan, yaşamın sağlanması ve saf olmayan kirliliklerin temizlenmesi için gerekli olan tüm elementleri taşır. Kan, değerlidir; insanlar ve hayvanlar kanları olmadığı takdirde ölüden farksızdırlar.
2. **GÜNAH ÖLÜM TALEP EDER** – Tanrı, aynı zamanda “**Kan yaşam karşılığı günah başışlatır**” da dedi. *Kefaret* sözcüğü, İbranice’deki *kaphar* sözcüğünden gelir ve anlamı, “örtmek, iptal etmek, temizlemek, başışlamak ve barışmak”tır.¹⁸⁰ Günahkârlar yalnızca dökülen-kan aracılığıyla temizlenebilir ve adil Yaratıcıları ile barışabilirlerdi. Günahın cezası ölüm olduğu için, Tanrı, kabul edilebilir bir kurbanın kanını (ceza olarak kaybedilmiş yaşam) *insanın günahının bir ödemesi ve örtüsü* olarak kabul edeceğini söylüyordu.

YERİNE GEÇMEK

Esenlik kurbanı yasaının temel ilkesi, tek bir sözcükle özetlenebilir:

Yerine geçmek. Masum bir hayvan, suçlu günahkârın yerine geçerek ölecekti.

Mesih’in gelişinden önceki kuşaklarda Rab, Adem’in soyuna bir kuzu, bir koyun, bir keçi ya da bir boğa gibi uygun bir hayvanın dökülmüş kanını günahkârın kurban sunusu sayarak geçici olarak kabul edeceğini bildirdi. Bir güvercin ya da kumru dahi sunulabilirdi.¹⁸¹ Kişiler ne kadar zengin ya da yoksul, iyi ya da kötü olurlarsa olsunlar, hepsi, Tanrı’ya günahlarının farkında olarak ve Tanrı’nın dökülen kurban kanı sayesinde onlara başışlama ihsan edeceğine inanarak yaklaşmak zorundaydılar.

Hüküm giymiş yaratığın “suçsuz ve lekesiz” olması¹⁸² gerekiyordu. Hiçbir hastalığı, kırık kemiği, bedeninde herhangi bir kesik ya da çizik olmamalıydı. Kanı dökülecek kurbanın sembolik bir şekilde mükemmel olması şarttı. Kurbanı sunan günahkâr, “*elini hayvanın başına koymalı ve onu keserek öldürmeliydi... bu bir **günah sunusudur**.*” Hayvanın yağı daha sonra sunağın üzerinde yakılırdı.

Ve Tanrı böyle bir sununun ne için yarar sağlayacağı konusunda ne dedi?

“*Kişinin günahı **başışlanacaktır**.*” (Levililer 4:23-26)

Elini kurbanın başına koyan kişi, bu davranışıyla günahının kusursuz yaratığa geçeceğini sembolize ederdi. Böylece günah-taşıyıcısı, günahkârın *yerine geçerek* ölürdü.

Bu *yerine geçme* ilkesinin temelinde, günah cezalandırılır ve günahkâr bağışlanırdı. Günahın yol açtığı ölüm cezasını, suçlu erkek ya da kadın yerine masum hayvan, “mükemmel” kurban üzerine alırdı.

Esenlik kurbanı sunusu, günahkârlara, Tanrı'nın kutsal olduğunu ve **“kan** dökülmeksizin (bir ölüm cezası), **bağışlanma** olmayacağını (günahın cezasının uzaklaştırılması) öğretti.” (İbraniler 9:22)

Tanrı, bir hayvanın kurban edilmesi aracılığıyla günah karşısındaki Adaletini yerine getiriyor ve Kendisine güvenen günahkârlara Merhametini gösteriyordu. Tanrı, bu yol ile Kendisine gelecek olan herkesi bereketlemeyi vaat etti. Tanrı, aynı gün, eski dönemdeki halkına On Buyruğu verdi ve onlara, Kendisi tarafından kabul edilmelerini sağlayacak olan tek yolun, bir sunakta takdim edilecek, kanı dökülmüş bir kurban aracılığıyla O'na yaklaşmak olduğunu bildirdi.

“Benim için toprak bir sunak yapacaksınız. Yakmalık ve esenlik sunularınızı onun üzerinde sunacaksınız. Adımı anımsattığım her yere gelip sizi kutsayacağım.” (Mısır'dan Çıkış 20:24)

Bu günaha-karşılık-kan sağlayışının temel amacı, vaat edilen Kurtarıcı gelinceye kadar geçecek olan zaman içinde Tanrı'nın günaha karşı olan adil gazabının gösterilmesiydi.

Mesih'in amacı, esenlik kurbanı yasasının *gerçek anlamını* yerine getirmek olacaktı.

Tanrı'nın değer anlayışına göre, tek bir insanın yaşamı, bütün dünyadaki tüm hayvanların değerinden çok daha fazla değerliydi. Hayvanlar Tanrı'nın benzeyişinde yaratılmadılar. Hayvanların canları sonsuz değildir. Sonuç olarak hayvan kanı, insanın günah borcunun iptal edilmesi için neyin gerekli olduğunu *yalnızca sembolize edebilirdi*.

Habil'in kesilen kuzusu, Eski Antlaşma'da yazılı olan sayısız hayvan kurbanlar arasında ilk kaydedilmiş olanıdır. Eski Antlaşma öykülerinde imanlıların Tanrı'ya tapınmak için masum ve lekesiz hayvanların dökülen kanları ile geldiklerini görürüz. Bu hayvan kurbanlarından söz eden sayısız öyküler arasında yer alan bir tanesi diğerlerinden farklı olarak öne çıkmaktadır.